

Kommunplan Mora Kommun

2024

Med ekonomisk utsikt 2025 och 2026

Innehållsförteckning

Ordförande har ordet sidan 2

Del 1: Politisk plattform 2020 till 2022 sidan 3

Vår politiska vision sidan 3

Klimatsmarta Mora sidan 4

Tillväxt och utveckling sidan 5

Tillväxt och utveckling sidan 6

Livslångt lärande sidan 6

Livskvalitet för alla sidan 5

Ekonomi, styrning och medarbetare sidan 7

Ekonomi, styrning och medarbetare sidan 8

Del 2: Ekonomi sidan 9

Resultaträkning sidan 9

Driftbudget sidan 10

Nämndernas nettokostnadsramar sidan 11-12

Investeringsbudget sidan 13

Del 3: Summering sidan 14

Ordförande har ordet

Mora är fantastiskt! Med vår storslagna natur och fina gemenskap i byar och föreningsliv finns goda krafter och förutsättningar för en välmående kommun. Trots att vi är en liten kommun långt från storstan råder stor brist på både bostäder och arbetskraft. Många vill flytta hit och jobben finns - men det andra då? Var blev det av?

I Vänsterpartiets Mora hade det funnits fler bostäder, säkra cykelvägar, bra industrimark för företagen, solceller på kommunens fastigheter och hemtjänstpersonal som kunde köra säkert eftersom deras schema tillät det. Mora skulle vara en kommun med fler invånare som arbetar och betalar skatt, vilket gett helt andra ekonomiska förutsättningar än i nuläget. Mora skulle vara en kommun som gick före i arbetet för att motverka klimathotet.

Passiviteten är påtaglig, och vi möter nu stora ekonomiska problem då välfärdssatsningar inte varit prioriterade områden i det politiska styret. Efter några osäkra år med pandemi möter vi nya svårigheter som kräver att kommunen har en stabil ekonomi. Vi ser en ökad inflation och en regering som rustar ner välfärden genom att snörpa kassaflödet till landets kommuner. Vänsterpartiet har en sammanhållen politik från riksdag till region och kommun. Vi föreslår satsningar på kommunerna på riksplanet som skulle påverka vår kommunala budget mycket positivt.

Vänsterpartiet vill att det byggs fler bostäder. Näringslivet har getts möjlighet att konkurrera med Morastrand om att bygga hyresrätter men hittills har ingen näringsidkare ställt sig vid kommunhuset med spaden i handen och meddelat intresse. Det är helt enkelt inte lönsamt för näringslivet att bygga hyresrätter och det måste därför ligga på kommunen att göra det om något ska hända. Att få bort bostadsbristen är en knäckfråga för Moras framtid! Vänsterpartiet vill att ägardirektivet för Morastrand ändras så att Morastrand ges uppdrag att bygga fler bostäder omgående utan att behöva göra sig av med bostäder.

Mora backar när det gäller klimatarbete. När andra kommuner i Sverige minskar sina utsläpp ökar Mora sina. Vänsterpartiet vill att Mora inför en koldioxidbudget för alla verksamheter och att kommunen jobbar proaktivt med att stoppa alla utsläpp så fort som bara möjligt utöver att värna om och utöka våra kolsänkor och att bidra till biologisk mångfald.

Kommunen måste förbättra arbetsmiljön för sina anställda så att Mora blir en mer attraktiv arbetsplats. Det skapar i sin tur en bättre kvalitet för våra medborgare som går i skolan, har hemtjänst eller annan omsorg. Välfärdsverksamhet ska drivas av kommunen och våra skattepengar ska gå tillbaka till oss medborgare istället för vinst i aktiebolag. Vi i Mora är medborgare och inte kunder!

Kommunen ska råda över sin egen mark och sina fastigheter – från bostäder till lokaler och idrottsanläggningar. Det vi en gång skapat tillsammans ska förvaltas klokt och inte säljas ut, Mora är inte till salu!

Hela Mora ska leva. Vänsterpartiet vill införa en bypeng där 6 miljoner av investeringsbudgeten varje år går till våra byar och dess invånare.

Mora ska vara en kommun som satsar sig ur krisen för en ekonomi i balans. Vänsterpartiets Mora är ett Mora som gör det en kommun ska. Det finns bostäder att flytta till, förskolor utan kö, bra skolor och omsorg och ett rikt utbud av aktiviteter. Vårt Mora tar sitt ansvar för klimatkrisen.

Jenny Larsson

Ordförande Vänsterpartiet Mora

DEL I: VÅR POLITISKA PLATTFORM 2024 TILL 2026

VÅR POLITISKA VISION

Ett klimatsmart Mora
En kommun utan bostadsbrist
Satsa på skola, vård och omsorg

KLIMATSMARTA MORA

- o Inför en kommunal koldioxidbudget
- o Installera solceller på alla skol-och förskolebyggnader och låt det bli en del av lärandet.
- o Installera solceller vid all nybyggnation
- o Inventera övriga kommunägda byggnader och gör en plan för att installera solceller.
- o All nybyggnation ska vara klimatpositiv
- o Uppdatera kommunens vindbruksplan
- o Verka för ett starkare klimat-och miljöfokus vid upphandling
- o Starta upp återbruksverksamheten i kommunal regi igen. Samordna med ett fixotek tillgängligt även för kommunens invånare. Gärna i anslutning till Fritidsbanken.
- o Samtliga fordon i kommunkoncernen ska vara elektrifierade senast 2025 eller när gällande avtal löper ut.
- o Inför avgiftsfri kollektivtrafik i Mora för att minska bilismen.
- o Verka för fler flexresor, även med mindre fordon
- o Inrätta en bilpool för kommunens invånare där kommunens och fastighetsbolagets bilar ingår.
- o Anlägg fler kolonilotter i kommunen
- o Sluta klippa vissa grönytor och anlägg naturliga grönområden, t.ex. ängar. Det är bra för insekterna och den biologiska mångfalden och sänker kostnaderna för skötsel.
- o Kommunen ska utveckla större grönområden både för rekreation och bindande av koldioxid.
- o Ställ krav på icke fossildrivna gräsklippare vid upphandling och anlägg en kommunal kompost för gräsklipp och löv.
- o Kommunens skog skall skötas på ett ekologiskt hållbart sätt. Avverkning skall ske genom hyggesfritt skogsbruk. Kalavverkning skall förbjudas.

TILLVÄXT OCH UTVECKLING

- o För en bra och jämlik välfärd krävs ett starkt skatteunderlag. Vi behöver därför öka inflyttningen till Mora. Detta gör vi bl.a. genom att bygga fler bostäder och att tillsammans skapa fler arbetstillfällen.
- o Mora Strand får i uppdrag att bygga lägenheter UTAN att sälja av lägenheter. #moraärintetillsalu
- o Stimulera till ökat åkande med kollektivtrafik genom att anlägga pendlarparkeringar vid strategiska platser i t.ex. Moras byar.
- o Inför avgiftsfri busstrafik för alla. Fler handikappanpassade hållplatser. Flex-bussar kvällar och helger.
- o Inför krav på att entreprenörer och underentreprenörer som arbetar och

- bedriver handel med Mora kommun ska följa svenska kollektivavtal.
- o Övergå till ett licensfritt operativsystem i syfte att spara pengar.
- o Inför en bypeng (landsbygdsprogram) på 6 miljoner kronor per år för att bidra till utveckling i hela kommunen.

LIVSLÅNGT LÄRANDE

- o Stoppa nedskärningarna inom skola och barnomsorg
- o Nej till en skola vid Strandenområdet
- o Prioritera barns och ungas hälsa
- o Minska barngruppernas storlek i förskolan så att de följer Skolverkets rekommendationer.
- o Skapa måltidsglädje och goda matvanor. Minska matsvinnet genom egna tillagningskök och en trevlig serveringsmiljö.
- o Öka andelen klimatsmarta råvaror
- o Utveckla elevernas inflytande över undervisningen
- o Satsa på fler vuxna i skolan för ökad trygghet, bättre arbetsmiljö för lärare och elever samt ökad måluppfyllelse.
- o Omorganisera och nivåanpassa SFI-utbildningen efter förkunskaper och ta bort tidsbegränsningen.
- o Verka för att de som har behov av SFI skall få tillgång till det från dag ett.
- o Kontinuerlig och efterfrågad kompetensutveckling för kommunens personal.
- o Återinför Ungdomsdemokratidagen.

LIVSKVALITET FÖR ALLA

- o Tillgodose medborgarnas behov av förskola.
- o Tillgodose behovet av äldreomsorg
- o Utöka digitala hjälpmedel i hemtjänsten
- o Ta tillvara på personalens kompetens vid planeringen inom hemtjänsten.
- o Vid behov kunna utöka den kvällsöppna barnomsorgen till nattöppet.
- o Beredskap för att vid behov bedriva asylboende i kommunal regi.
- o Öka bemanningen inom vård och omsorg så att behoven får styra. Detta medför en bättre arbetsmiljö med personal som trivs och stannar inom kommunen.
- o Fler skyddade boenden. Starta en kommunal kvinnojour i Mora.
- o Bygg ett kommunalt HVB-hem
- o Kommunen ska äga och driva idrottsanläggningar

- o Att kommunen tar sitt arbetsgivaransvar på allvar
- o Bygg en ny simhall
- o Bygg en ny gymnastikhall
- o Bygg en ny fotbollshall

EKONOMI, STYRNING OCH MEDARBETARE

- o Kommunal omställning till en ekonomi som verkar för en klimatsmart utveckling.
- o Sänk den kommunala borgensavgiften till 0,15 procent
- o Mora kommun bör främja sociala företag genom att efterfråga deras tjänster.
- o Personalen skall ha inflytande över schemalaggningen och där det finns möjlighet bör det göras försök med 30-timmars arbetsvecka.
- o Välkomna icke vinstdrivna verksamheter inom välfärdssektorn.
- o Kommunen ska erbjuda tillsvidareanställningar och sträva mot attraktiva arbetsplatser. En bra verksamhet kan inte bedrivas med visstids- eller timanställning.
- o Minska antalet kontorsarbetsplatser genom mer distansarbete och delade rum.
- o Ta tillvara på personalens förslag till förbättringar och besparingar genom

att återrapportera till nämnderna vad som kommit fram på arbetsplatsträffar och skyddsronder.

- o Ökat inflytande och samverkan för kommunens anställda, vilket ger nöjdare medarbetare som stannar kvar på sin arbetsplats
- o För att motverka en vinstdrivande kostnadsutveckling bör beslutet att införa LOV upphävas

- o Stoppa den vinstdrivna privatiseringen av omsorgen. Återkommunalisering av vinstdriven verksamhet inom välfärden.
- o Stoppa utförsäljningen av allmännyttan.

DEL 2: EKONOMI

RESULTATRÄKNING

RESULTATRÄKNING (tkr)					
	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2022	2023	2024	2025	2026
Verksamheternas netto	-1 345 304	-1 494 205	-1 543 462	-1 567 825	-1 623 544
Avskrivningar	-61 182	-66 550	-75 478	-77 349	-78 921
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 406 486	-1 560 755	-1 618 940	-1 645 174	-1 702 465
Skatteintäkter	1 054 966	1 079 362	1 119 599	1 168 769	1 217 969
Generella statsbidrag och utjämning	400 070	425 890	444 719	431 799	436 465
VERKSAMHETENS RESULTAT	48 550	-55 503	-54 622	-44 606	-48 031
Finansiella intäkter	5 572	4 600	3 200	3 200	3 200
Finansiella kostnader	-21 379	-15 330	-12 535	-10 360	-10 749
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	32 743	-66 233	-63 958	-51 764	-55 580
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	32 743	-66 233	-63 958	-51 764	-55 580
Därav till pensioner, öronmärkning i EK	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	32 743	-66 233	-63 958	-51 764	-55 580
Som andel av skatteintäkter o stb	2,3%	-4,4%	-4,1%	-3,2%	-3,4%

Driftbudget

Ny skatteprognos 2023-04-27	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Skatteintäkter	1 024 302	1 075 625	1 119 599	1 168 769	1 217 969
Slutavräkningar	30 664	3 737	0	0	0
Inkomstutjämnings bidrag/avgift	243 548	270 761	277 423	288 436	300 160
Kostnadsutjämning	-2 060	2 544	12 025	14 587	15 572
Regleringsbidrag/a vgift	56 873	48 300	46 795	34 264	26 201
Strukturbidrag	2 308	2 316	2 318	2 320	2 321
Införandebidrag	0	0	0	0	0
LSS-utjämning	31 776	35 377	38 934	38 968	38 987
Prel kommunal fastighetsavgift	64 129	66 592	67 224	67 224	67 224
Skolmiljarden	2 577	0	0	0	0
Övrigt generellt bidrag	918	0	0	-14 000	-14 000
Summa skatter och statsbidrag	1 455 036	1 505 252	1 564 318	1 600 568	1 654 434
Finansiella intäkter	5 572	4 600	3 200	3 200	3 200
Finansiella kostnader	-21 379	-15 330	-12 535	-10 360	-10 749
Avskrivningar	-61 182	-66 550	-75 478	-77 349	-78 921
Summa övriga poster	-76 989	-77 280	-84 813	-84 509	-86 470
Summa	1 378 047	1 427 972	1 479 505	1 516 059	1 567 964

Nämndernas nettokostnadsramar

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Nämndernas nettokostnadsramar					
-Revisorerna	-935	-909	-941	-945	-973
-Kommunstyrelsen	-115 028	-126 650	-136 852	-138 314	-143 575
-Valnämnd	-122	-50	-200	-52	-250
-Servicenämnd för IT	0	0	0	0	0
-Byggnadsnämnden	-13 883	0	0	0	0
- Miljö- och byggnadsnämnden	-	-21 481	-22 520	-22 744	-23 548
- Teknik- och servicenämnden	-62 961	-74 937	-38 867	-43 314	-45 981
-Kultur- och fritidsnämnden	-49 910	-53 290	-58 682	-59 681	-61 528
-Miljö o hälsoskyddsnämnd i Orsa	-4 760	0	0	0	0
-För- o grundskolenämnden	-402 242	-445 959	-453 038	-453 619	-453 995
-Gymnasienämnden	-115 632	-125 375	-129 316	-129 693	-128 232
-Socialnämnden	-604 018	-652 027	-699 370	-712 111	-731 671
- Gemensam nämnd myndighetsutövn	0	-1 350	0	0	0
- Genomfart Mora kostnadsföring	-3 850	-3 850	-3 850	-3 850	-3 850
- Reavinster fastigheter	5 490	0	0	0	0
Open Source OS i Jobbdatorer			3 000	3 000	3 000
Summa nämnder	-1 367 851	-1 505 878	-1 540 636	-1 561 323	-1 590 603

Kapitalkostnader	70 523	81 000	95 531	99 622	102 334
Placeringskostnader			-40 000	-40 000	-40 000
Snöröjning			-11 000	-13 000	-15 000
Minskad borgensavgift till 0,15%			-1 500	-1 500	-1 500
Centrala löne-medel	15	-27 628	0	0	0
Omställningsmedel	0	0	-500	-16 900	-43 400
Digitaliseringsmedel	-1 854	-700	0	0	0
Hållbarhetsmedel	-541	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Personalomkostnad	288 138	322 800	323 600	300 000	305 000
Arbetsgivaravgift	-229 541	-225 500	-231 000	-233 000	-232 500
Förändring pensionsavsättning	38 444	-39 000	-39 320	-1 690	-5 985
Årets intjänade, individuellt avs	-47 972	-65 600	-64 035	-66 570	-69 327
Pensionsutbetalningar	-92 140	-31 700	-32 602	-31 464	-30 562
Förändring semesterlöneskuld	-2 524	0	0	0	0
Summa finansförvaltning	22 547	11 672	-2 826	-6 502	-32 940
Summa vht netto	-1 345 304	-1 494 205	-1 543 462	-1 567 825	-1 623 544
RESULTAT	32 743	-66 233	-63 958	-51 764	-55 580
Resultat i % av skatt o stb	2,30%	-4,40%	-4,10%	-3,20%	-3,40%

Investeringsbudget

Ombyggn Noretskolan - förskola/särskola	500		
Administrativa lokaler	2000	43000	25000
Ny gymnasiedel	500	1000	250000
Inventarier särskilt boende		4000	
Mora Flygplats	20000		
Tändställen gatubelysning	1700	1700	1600
Solcellsanläggning tak	5000		
Inventarier skidgymnasie och vux	1425		
Fröidrottsbanor och konstgräs	7950		
Nybyggnation efter brand Hemus	4200		
Morkarlby skolområde, förstudie	500		
GC-tunnel Sanda (medfinansiering)	9500		
GC-tunnel Stranden (medfinansiering)		10000	10000
Bypeng/Landsbygdsprogram	6000	6000	6000
Investeringsbehov	59275	65700	292600
Genomfart statlig medfinansiering	12350		
Genomfart anläggningstillgång	0		
Pågående investeringar	12350	0	0
Gång- och cykelvägar enligt cykelplan	1000	1 000	1000
Upprustning centrum- & landsbygdsmiljöer	2 000	2 000	2 000
Planerat fastighetsunderhåll	20000	20000	20000
Investeringar fritidsanläggningar	5000	5000	5000
Planerat vägunderhåll	20000	20000	20000
Infrastruktur nätverk IT	9100	8700	6700
Lokalbehov vht - Lokalstyrgrupp	3 000	3 000	3 000
Övr fastighetsinvesteringar	2 000	2 000	2 000
Övr infrastrukturinvesteringar	1 800	1 800	1 800
Inventarier nämnder - Lokalstyrgrupp	3000	3 000	3 000
Löpande investeringar	66900	66500	64500
Summa totalt	138525	132200	357100

DEL 3: Summering

Det är dags att bemöta reella behov inom kommunens viktigaste verksamheter, skola för barn och ungdomar och äldreomsorgen, med ökade budgetramar. Ökade medel fördelas på Socialnämnden och För- och grundskolenämnden

Nämnder	Ökning 2022
Socialnämnden	ca 33 mnkr
För- och grundskolenämnden	ca 10 mnkr

Välfärden måste få kosta!

Vänsterpartiets ändringar i korthet för 2024:

- o Övergången till ett licensfritt operativsystem i syfte att spara pengar, ca tre miljoner kronor. Dock kan besparingen vara mer då licensavgifterna ökat.
- o Bypeng / Landsbygdsprogram på 6 miljoner kronor per år för att bidra till utveckling i hela kommunen.
- o Ett "snöröjarkonto" på 11 miljoner tillsatt vilket ger ett avdrag på Teknik och Servicenämnden nämnden med 11 miljoner
- o Placeringskostnader för socialnämnden motsvarande ca 40 mnkr läggs på ett särskilt konto. Dessutom omfördelas 1 mnkr från kommunstyrelsen till Socialnämnden
- o För och Grundskolans ram har ökat med 10 mnkr
- o Borgensavgiften sänks från 0,3% till 0,15%
- o Mora Strand får uppdrag att bygga lägenheter UTAN att sälja av lägenheter. Vårt förslag är att Mora Kommun tar ett stort lån för att stärka Mora Strands aktiekapital med ungefär 100 mnkr årligen för nybyggnation av klimatpositiva hyreshus.
- o Observera att vi räknar med ett minusresultat och därmed är det möjligt att använda Resultatutjämningsreserven för att nå ett nollresultat. Hur man räknar på det överläter vi till professionen.